

Motion till riksdagen 2022/23:2039

av **Lawen Redar m.fl. (S)**

Vårdföretagens etableringsfrihet och etableringskontroll

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa etableringskontroll för vårdföretag och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Idag har vårdföretagen rätt att lokalisera skattefinansierad primär- och specialistvård där det är lönsamt. Lagstiftningens mål om att säkerställa ”en god hälsa och vård på lika villkor för hela befolkningen” samt att ”den som har det största behovet av hälso- och sjukvård ska ges företräde till vården” efterlevs inte.

I accelererande takt är det snarare vårdföretagens vinstintresse som styr utvecklingen. Detta utan hänsyn till befolkningens vårdbehov. Fastän etableringsfriheten varken finns angiven i lagen om valfrihetssystem eller lagen om obligatoriska valfrihetssystem inom primärvården, ses det som en del av vårt vårdvalssystem.

Etableringsfriheten innebär att vinstdrivna vårdföretag får etablera offentligt finansierad vård utan någon som helst hänsyn till vårdbehovet hos befolkningen. Regionerna ska därefter sörja för finansieringen utan möjlighet att påverka den lokala platsen för vårdcentralen. Etableringsfriheten utgör därför en bidragande faktor till en ojämlig tillgång till vård i vårt land. Detta blir även tydligt i Sveriges storstäder, inte minst Stockholm. Den fria etableringsmöjligheten har varit en bidragande faktor till att vårdinrättningar saknas i områden där befolkningen har sämre folkhälsa.

Att använda skattemedel, utan möjlighet till politisk styrning av desamma, är att frångå principen om behovsstyrning. Idag fräntas medborgarna möjligheten att påverka tillgången till vård. Därför bör – i likhet med alla andra länder med skattefinansierade sjukvårdssystem i Västeuropa – etableringskontroll införas. Det innebär att nya offentligt finansierade vårdcentraler, husläkarmottagningar och specialistmottagningar, även

vid privat drift, ska lokaliseras där de bäst behövs. Riksdagen bör därför se över möjligheterna att införa etableringskontroll.

Lawen Redar (S)

Anders Ygeman (S)

Annika Strandhäll (S)

Daniel Vencu Velasquez Castro (S)

Jytte Guteland (S)

Kadir Kasirga (S)

Markus Kallifatides (S)

Mattias Vepsä (S)

Mirja Räihä (S)